In al die jaren, en duizenden Veenhooibeestjes verder, heb ik maar een enkele keer een paring van de Veenhooibeestjes gezien. Dit jaar behalve gezien ook kunnen fotograferen. (**zie foto op pagina 16**)
Elk jaar opnieuw is er weinig van te zeggen wat het nieuwe vliegseizoen zal brengen, dus ook 2015 zal verrassend zijn op wat voor manier dan ook!
Zie ook:
www.fochtelooerveen.info
www.facebook.com/fochtelooerveen.info

Veel te doen in 't voorbije seizoen Marjolein Stam

Wat hebben we een geweldig seizoen achter de rug! Alle excursies gingen door en hadden elk hun eigen charme. Bovendien konden we aansluitend op vrijwel elke excursie nachtvlinderen, wat de ervaringen van dit jaar helemaal uniek maakten. Het absolute hoogtepunt was natuurlijk de ontdekking van het Poolse maagdenuiltje op de Delleboersterheide, dat Jannie feilloos als 'onbekend' van een uitpuilend doek plukte. Een eindje verderop vloog bij Gerard een relatief zeldzame rode variant van de geelpurperen spanner op het doek, ook een mooie vondst. De camera's klikten en hebben heel wat kilometers gemaakt dit seizoen!

Maar er was zo veel meer moois: ook op dagvlindergebied zag ik persoonlijke primeurs. Het was voor mij de eerste keer dat ik aan alle excursies kon deelnemen, mede dankzij behulpzame leden met wie ik mee kon rijden of die mij ergens oppikten. Thuis dook ik in de boeken om te proberen de macro's zelf te determineren. De micro's blijven nog moeizaam, maar ik leer flink bij – ook dat met wat hulp zo links en rechts.
Op het gebied van dagvlinders was het meteen bij de eerste excursie in Gaasterland raak: ik zag het voor mij nieuwe landkaartje (voorjaarsvorm). Er vlogen er meerdere en ik heb er dankbaar foto's van gemaakt. Later in het jaar kwam de zomervorm er achteraan – ook een persoonlijke primeur. Bovendien zag ik tijdens de Stuttebosch-excursie mijn eerste luzernevlinder vliegen en ving Jannie een vrouw argus, die ook nieuw was voor mij. Mijn lijstje met dagvlinders 'gezien' is fors uitgebreid! Toen we in het Stuttebosch ook nog een zilveren maan zagen, was ik helemaal gelukkig. Geen primeur, maar wel voor het gebied en dat was ook goed.

De avonden tussen de lakens waren super, met hoge aantallen macro's en micro's. De Nationale Nachtvlindernacht was ontzettend leuk, mede door de aanwezige kinderen die enthousiast vertelden over walstropijlstaarten die ze elders gezien hadden en die nu hoopten op meer pijlstaarten. Helaas voor hen lijken deze dieren op de klok te vliegen; zij verschijnen vrijwel nooit vóór middernacht en dat was te laat voor de kinderen. Jammer, maar er waren toch mooie vlinders te bewonderen. De altijd fotogenieke vliervlinder (die ik ondanks zijn schoonheid al bijna 'gewoon' begin te vinden), het goudvenstertje en het groot avondrood deden

het als altijd goed bij het publiek. Datzelfde gold voor de hagedoornvlinder, die in 2011 verantwoordelijk was voor mijn acute liefde voor nachtvlinders: hij heeft dezelfde magische werking op anderen. Kennelijk beginnen we allemaal met een aansprekende kleur om het idee van een 'grauwe mot' te verdrijven.
Hoewel ik veel gezocht en gedetermineerd heb, ben ik nog lang niet deskundig genoeg om met moeilijke namen te strooien; dat laat ik lekker aan de specialisten hier. Ik schrijf over het beleven en ervaren, al ken ik na drie jaar Vlinderwerkgroep de verschillende nachtvlinderfamilies wel uit elkaar en onderscheid ik doorgaans een micro wel van een macro. Alleen blijft die kennis nog niet paraat - ik moet nog zoeken, bladeren, vergelijken en vragen. Dat maakt het nog leuker!

Was er vorig jaar maar één (aansluitende) avond waarop we konden nachtvlinderen, dit jaar viel er met meerdere avonden tussen lampen en lakens veel meer te leren. En wat maakten we wat mee op de Delleboersterheide! Overdag vielen we bijna flauw van de hitte die als een deken over de heide lag, maar 's avonds was het onvoorstelbaar mooi en bijzonder. Het was voor iedereen genieten! De hordes vrouwen Hageheld die op het laken kwamen, waren fantastisch om te zien en daartussen vloog zo ontzettend veel moois en spectaculairs – tot een karmozijnrood weeskind aan toe! Twee weken later werden we getrakteerd op een rood weeskind, die net als zijn karmozijnen familielid voor ons op het licht afkwam in plaats van op hun gebruikelijke smeer-voorkeur. Wat een service!
Ook bij het Stuttebosch zagen we 's avonds mooie exemplaren, al waren we wat verwend door het spectaculaire feest op de Delleboersterheide. Je maakt natuurlijk zelden mee dat het rond middernacht nog ruim 26 graden is. Het was grappig dat de dames Hageheld kennelijk opeens andere bezigheden hadden; ze waren nauwelijks bij het Stuttebosch te bekennen. Maar voor hen in de plaats kwam er ander spul aanvliegen, ook interessant en mooi. Zo kwam op Annekes laken een schijn- of echte nonvlinder (dat kon ik niet weer onthouden), die indruk maakte. En de brandvlerkvlinders met hun poëtische namen en dito tekening, geweldig!

Zaterdag jl. was de laatste excursie, bij het Fochtelooërveen. Ondanks de interessante uitleg over bladmijnen was ik toch meer geïnteresseerd in de rupsen die uit de bomen geklopt werden en die we in aanbidding op de knietjes fotografeerden. Die kringeltjes in een blaadje zeiden me (nog) niet heel veel, ik heb dan liever een goudmijn ;-) Dat laatste werd 's avonds praktisch bewaarheid: ook nu weer stonden er drie lakens en naast herfstuilen landden er diverse soorten gouduilen. Zo was er de gewone gouduil – waar niets gewoons aan is, de saffraangouduil, de wilgengouduil en meer van dit prachtigs. Ik vond de roodgenerfde rode dennenspanner ook een uitblinker. We hebben ruim 2 ½ uur kunnen genieten: terwijl op het linker laken een donsvlindermeeting plaatsvond, was er op de andere twee lakens ander moois te zien. De diversiteit bleef telkens weer fantastisch om te ervaren.

Het is moeilijk te verwoorden hoe enorm je van al deze pracht van de nacht kunt genieten. De uitroeptekens blijven uit mijn toetsen rollen om het enthousiasme voor dit aspect van de natuur te beklemtonen. Het is verslavend en

uiteindelijk wil ik elke macro of micro kunnen determineren. Bij elke nieuwe soort neemt mijn liefde voor deze schoonheden toe. Naast micro's kwamen er dit jaar voor mij rupsen en libellen bij. Pluimvoetbij en wanna-bee waren mooie bij-vangsten.
Via Facebook zijn meer mensen enthousiast geworden, zij gingen mee of genoten mee van foto's. Zo wordt de wereld van de macro's groter en groter. Het was een prachtig en leerzaam jaar vol spannende spanners, knappe uiltjes en mooie motten en het is jammer dat het seizoen alweer voorbij is. Gelukkig hebben we de foto's nog, waar we het de komende winter mee moeten doen.
En wie weet wat volgend jaar weer brengt. Ik kijk er nu al naar uit!

Basiscursus nachtvlinderrupsen Anneke van der Veen

Groen en Doen (een programma van het ministerie van EZ) stelde in 2013 750 vouchers ter beschikking met een waarde van € 1.000,= per voucher. Je kon je daar tot 1 oktober 2013 voor aanmelden/inschrijven voor een opleidingsactiviteit naar keuze, zolang het gaat om het bevorderen en ondersteunen van vrijwilligerswerk in het groen.
In 2013 volgde ik een basiscursus nachtvlinders o.l.v. Kees Boele, bioloog en eigenaar van Natuurpresentaties ook via Groen en Doen. Daarna leek het mij leuk om een rupsencursus te volgen, daar je dit niet snel aangeboden ziet. Waarschijnlijk door het feit dat er meer nachtvlinderkenners zijn, dan rupsenkenners. Ik kende wel een zéér ervaren vlinderaar, Jeroen Voogd met een enorme voorliefde voor rupsen en het was de vraag of hij deze cursus wilde leiden. Het lukte mij om hem hiervoor te krijgen en de aanvraag werd geaccepteerd door Dienst Regelingen van het ministerie van EZ. Er hadden inmiddels 20 cursisten (waaronder ook enkele leden van onze Vlinderwerkgroep) zich aangemeld. De eerste presentatie in de Mikkelhorst in Haren ging over: "de biologie en ecologie van soorten en de verschillende levensstrategieën". De tweede ging over: "hoe zoek ik rupsen, kweken, en determineren en een paar lastige dubbelsoorten belichten". Erg interessante informatie kregen we daar te horen van Jeroen. Nadien zou je willen dat dit was vastgelegd op video……
Op de 1e veldexcursie in De Sysselt en Planken Wambuis in Ede werden leuke soorten gevonden o.a. Meidoornuil (*Allophyes*

Meidoornuil (*Allophyes oxyacanthae*)
Foto: Anneke vd Veen